

Danskur yvirlækni og krabbameinsgranskari!

Tubbaksroyking elvir til flestu tilburðir av krabbameini í dag

Neyðugt við størri upplýsandi arbeiði um vandan við tubbaksroyking.

Har slíkt fyribyrkjandi arbeiði verður gjørt, og tað verður tikið til eftirtektar — er talið av krabbameinstilburðum í støðugari minking

„Cancerregisteret“ í Keypmannahavn er tann elsti stovnur av slíkum slag í heiminum. Tað var Johannes Clementsen, yvirlækni á Finsen, sum byrjaði skrásetingararbeiðið longu í 1943.

Í dag er hesin stovnur sera høgt í metum kring allan heim, tí hann hevur so nógv royndir at byggja á, og tí hann er so vælviðandi.

Men hvussu arbeiðir ein slíkur stovnur og hvørjar uppgávur hevur hann!

Ole Møller-Jensen: — Lat meg fyrst av øllum gera greitt, at uppgávan hjá Cancerregisteret er ikki at skráseta persónar — men bert sjúkratilburðir.

Spurningar vit skulu finna svar til í hesum arbeiði eru m.a.:

„Kunnu vit finna fram til, hvørji viðurskipti eru orsök til krabbameins-

sjúkur!“

„Hvussu nógvir tilburðir eru av hesi sjúku.“

„Hvussu úrslitini eru av viðgerðini av hesum sjúklingum!“

„Hvussu nógu líva viðari eftir lokna viðgerð!“

Og sum tað síðsta spyrja vit:

„Hvussu nógvir sjúklingar eru í samfelagnum, sum skulu hava viðgerð aftur seinni!“

Týttleikin

Her kemur so skrásetingin inn í myndina. Fyri at kunna svara hesum spurningum er neyðugt við eini skráseting. Hon gevur okkum vitan um týttleikan av krabbameinssjúkum og um, hvussu hesin týttleiki er í einum landi í mun til eitt annað, í einum parti av einum landi osfr.

Skrásetingin sigur okkum t.d., at á ávisum plássum er vandin fyri at fáa lungnakrabbu sera stórur. Størsti møguleikin er at fáa hesa sjúku í Bretlandi, meðan hann er sera litil í Japan og menningarlandunum í Afriku.

Og so kann ein spyrja, hví møguleikin fyri at fáa krabbamein í lungnum er størri í Bretlandi enn t.d. í Noregi. Og hví hann er størri í Danmark enn í Noregi, og aftur hví møguleikin fyri at fáa hesa sjúku er 3-4 ferðir størri í Keypmannahavn enn í Vesturjútlandi!!!

— Tað er, tá vit siggja slíkar kontrastir, at vit mugu siga við okkum sjálvi: „Her eru nokur viðurskipti í umhvørvinum, sum vit verða ávirkað av, og sum eru orsøkin til sjúkuna.“

— Men, leggur Ole Møller-Jensen aftrat, — slíkt sum kemur uttanfrá og sum vit ávirkast av, nýtist kortini ikki at verða nakað, sum vit verða ávirkað av. Tað kann eisini verða tí, at vanarnir hjá folki eru so ymiskir. Í hesum sambandi er so

Skráseting av Krabbameini

Danska skrásetingin av krabbameinstilburðum, „Cancerregisteret“, er elsti stovnur av sínum slag í heiminum — og í dag ein skrásetingarstovnur, sum verður mettur sera høgt millum manna.

Í oktober mánaða í ár var ein sjálvstøðug føroysk skráseting av krabbameinstilburðum sett á stovn. Í hesum sambandi vóru tvey umboð fyri Cancerregisteret í Føroyum. Leiðarin Ole Møller-Jensen, yvirlækni og skrivstovustjórin Hjalgrim Jensen, sum er føroyingur.

Tíðindablaðið Sosialurin nýtti høvi at tosa við teir báðar. Samrøðan við Hjalgrim Jensen hevur verið prentað í Sosialinum. Í dag prenta vit samrøðuna við Ole Møller-Jensen

Úr blaðnum „Samfundet og Forskningen“

Tobaksrygning er den vigtigste årsag til hvide pletter — leukoplakier — i mundhulen. Kvindelige cerutrygere er særligt udsatte for leukoplakier i mundbunden, mens mænd især rammes i de øvrige områder i mundhulen. Hos de fleste forsvinder pletterne, når de holder op med at ryge.

Når hvide pletter bliver til mundhule-cancer

1) Leukoplakier i mundhulen og tungsens underside hos cerut- Burmakvinde med den store, hvide rygende kvinde. cerut.

Orð og myndir: Jan Müller

TÍÐINDABLAÐIÐ Sosialurin fer í dag og leygardagin at taka upp til umrøðu nøkur evni, sum viðvíkja krabbameinssjúkum.

Fyrst tosa vit við Ole Møller-Jensen, leiðara á danska stovninum „Cancerregisteret“ um týðningin av at skráseta krabbameinstilburðir.

VIT TOSA við Mogens Egholm, patolog, um tað skrásetingararbeiði, sum longu er gjørt í Føroyum av krabbameinstilburðum og um týðningin av, at vit nú hava fingið eina sjálvstøðuga føroyska krabbameinsskráseting.

SÍÐANI TOSA vit við Sonnu Dahl, form. í Føroya Felag imóti Krabbameini, um hetta felagið og um, hvussu undirtøkan hevur verið seinastu árin.

AT ENDA greiða vit frá tí arbeiði, sum ein nevnd hevur gjørt í samband við at gera uppskot til eina tubbaksloggávu í Føroyum — og síðani frá sjálvum lógaruppskotinum.

Oktober 1983. Føroyska krabbameinsskrásetingin gerst veruleiki. Um somu tíð vitja Ole Møller-Jensen og Hjalgrim Jensen frá danska „Cancerregisteret“. Á myndini eru eisini Sanna Dahl og Mogen Egholm, bæði nevndarlimir í Føroya Felag imóti Krabbameini